

І. Т. Крук

Леонов Леонід Максимович

ЛЕОНОВ Леонід Максимович (Леонов Леонид Максимович; псевд.: Лапоть, Максим Лаптев; 19(31). 05. 1899, Москва - 08. 08. 1994, там само) - російський письменник. Син М. Леонова. Академік РАН (1972). Заслужений діяч мистецтв РСФРР (1949). Герой Соц. Праці (1967). Державні нагороди СРСР. Депутат ВР СРСР (1946-70), нар. депутат ВР СРСР від СП (1989-91). У Москві закін. 3-ю гімназію (1918), навч. в Університеті. У г. «Северное утро» 1915 вміщено його вірші, театр. рец., нариси. Під час воєн. дій 1918-20 працював у фронт. та армій. газетах в Одесі, Катеринославі (нині Дніпропетровськ). Повернувшись 1921 до Москви, друкував вірші та фейлетони у г. «Красный воин». Перші оповідання «Бурыга» (1922), «Гибель Егорушки», «Туатамур» (обидва - 1924), «Халиль» (1925), повісті «Петушихинский пролом» (1923), «Конец мелкого человека», «Записи некоторых эпизодов, сделанные в городе Гуголеве Андреем Петровичем Ковякиным» (обидві - 1924) написав у стилі т. зв. орнам. прози. У романі «Барсуки» (1924; укр. перекл. - К., 1971) показав драм. події в селі під час революції. 1927 взяв участь у написанні колектив. роману «Большие пожары», опубл. у ж. «Огонек». Складні соц.-філос. та морал.-психол. проблеми порушив у романі «Вор» (1928, 2-а ред. - 1958-59). Тему соц. перетворень, проблеми науки, морал.-етичні шукання, трагедії людей у складних умовах 1920-30-х рр. дослідив у романах «Соть» (1930), «Скутаревский» (1932), «Дорога на Океан» (1936). Драм. колізії 1930-х рр. відобразив у повісті про рос.

еміграцію «Evgenia Ivanovna» (1938, опубл. 1963), п'єсах «Волжские сады» (обидві - 1938), «Метель» (1940, про чекіст. репресії; ставили в провінц. театрах, востаннє - 1940 у Сімферополі; заборонена як наклеп на рад. дійсність поновлена 1962, опубл. 1963, поставлена 1967), «Обыкновенный человек» (1942; укр. перекл. - К., 1953). Події 2-ї світової війни відтворив у п'єсах «Нашествие» (1942; Сталін. премія, 1943; 2-а ред. - 1964) та «Ленушка» (1943), худож.-публіцист. статтях і нарисах (зб. «Статьи военных лет», 1946; «В наши годы», 1949). Складні морал.-етичні проблеми порушив у комедії «Золотая карета» (1946; 2-а ред. - 1955, 3-я ред. - 1964; через гостру критику знімали з репертуару театрів). У романі «Русский лес» (1953; Ленін. премія, 1957; укр. перекл. - К., 1956; 1979) одним із перших у Рад. Росії порушив екол. проблематику, виступивши на захист природ. багатств. Автор сатир. кінопамфлету «Бегство мистера Мак-Кинли» (1961; екранізов. 1975; Державна премія СРСР, 1977). Виступав як літературознавець, критик, публіцист - зб. «Литература и время» (1976; 1983), «Раздумья у старого камня» (1987). Проза Л. відзначається глибиною філос. мислення, інтелектуальністю, худож. майстерністю, склад. композицією, використанням колорит. стилістики з елементами старорос. мови. У незаверш. романі «Пирамида» (1994) еволюцію природи та люд. свідомості розглянув як єдиний процес. У рад. час Л. вважали майстром соцреалізму, пізніше відзначали увагу до проблематики християн. моралі. Заст. голови Всерос. товариства озеленення. Член редколегій ж. «Рома газета», «Наука и жизнь». У низці творів порушив укр. тему (ст. «Раздумья возле Киева», 1943; повість «Взятие Великошумска», 1944). Усі книги опубл. у Москві. П'єси «Золота карета», «Навала», «Звичайна людина» поставлені у театрах Києва, Ужгорода, Донецька, Запоріжжя. Деякі твори Л. переклали Д. Бобир, О. Кундзіч, Ю. Костюк.

Основні твори

Собрание сочинений. X., 1928-30. Т. 1-3; Москва, 1960-62. Т. 1-9; 1969-72. Т. 1-10; 1981-84. Т. 1-10.

Рекомендована література

1. Малиновська М. Ю. Древо дружби. Леонід Леонов і Україна. К., 1979;
2. Грознова Н. А. Творчество Леонида Леонова и традиции русской классической литературы. Ленинград, 1982;
3. Щеглова Г. Н. Жанрово-стилевое своеобразие драматургии Леонида Леонова. Москва, 1984;
4. Крук И. Леонид Леонов. К., 1985;
5. Осинский В. А. Идейно-творческая эволюция Л. Леонова от «Вора» к «Пирамиде» (сравнительно-типологический анализ двух романов).

Москва, 2004;

6. Прилепин З. Леонид Леонов. Москва, 2009.

Бібліографічний опис:

Леонов Леонід Максимович / І. Т. Крук // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. - К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2016. - Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-54296>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).